
ТЕМА III

ЧОВЕК НЕ СМЕ ДА СЕ ЗАДОВОЉАВА
САМО РАДЕЋИ ОНО ШТО ЈЕ ДОБРО,
ВЕЋ МОРА ДА СЕ ТРУДИ ДА ТО ЧИНИ
НА ЉУБАК НАЧИН

Драган Раденовић, *Крст је срце крста*
74 цм, бронза

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

РЕЦИПРОЦИТЕТ ЉУБАВИ

Бог је, приликом откривања Мојсију на Синају, први пут у историји цивилизације, објавио недвосмислене и универзалне законе моралног поступања, који су у свако време и за сваког актуелни. Почев од најједноставнијих друштава до данас, од праисторије до савременог доба, од првог човека до човека технологије, од античког па до модерног доба, правила понашања и норме били су неопходни за складно, нормално и уређено функционисање једне заједнице, која би у супротном изгледала хаотично. Због тога је друштво најпре осмислило неписане, усмене, али недуго потом и много прецизније писане норме. По мом мишљењу, просто наведена правила су осмишљена и са једном дубљом намером – да нас науче љубави и правом животном путу.

Дефиниција морала би била да је то скуп правила, закона и обичаја који омогућавају развитак појединца и друштва уопште, али који је временом подложен промени. Данас често сусрећемо људе који су строго морални, који се стриктно придржавају задатих начела, ма у каквој животној ситуацији се нашли. За њих, морал је део свакодневног живота, неретко и једини прави смисао постојања на Земљи, због чега се они називају и моралисти. Такви људи се труде да чине што више добрих и хуманих дела другима, што је поново у складу са општељудским системом вредности. Њихово делање је у складу са деонтолошком етиком, коју заговара Имануел Кант јер схватају да је дужност основно полазиште за одлучивање и мишљење. Међутим, у нашем моралном делању мора постојати и једна неопходна димензија, без које би оно изгубило или потпуно променило свој смисао, а то је, наравно, љубав.

Да бих објаснио зашто је без љубави морал бесмислен, морам прво подробније да објасниш своје схватање доброг у људском понашању. У данашње време, човек врло често чини добро дело уз два потпуно погрешна размишљања о истом. Прво бих назвао трговина љубављу, јер човек који преко доброг дела даје љубав, захтева реципроцитет, односно за узврат жели ако не већу, онда бар исту љубав од других. Схватајући ствари на овај начин, заборављамо Христове речи да морамо волети све и свакога безрезервно и свим срцем. Други вид сагледавања доброг дела јесте да ми уопште

ОГЛЕДАЛО

и не осећамо искрену љубав према ономе коме добро дело и чинимо, већ то радимо да бисмо се ми пријатно осећали. Овакво поимање ствари у суштини је утилитаристичког етичког становишта, потеклог од идеја Ц. С. Мила и Ц. Бената, јер на наше акције гледамо као на добре, ако и само, ако нам оне доносе личну срећу и корист. У ствари, у овој ситуацији желимо себи да учинимо задовољство гледајући на друге људе као на предмете који нам служе за самозадовољење, односно показујемо најдубљи вид егоизма. Ако се деси да нам се небо отвори јер смо живели потпуно хришћански: редовно постили, исповедали се, причешћивали се, празновали крсну славу и друге празнике, то никако није нашом заслугом. То је само израз неизмерне и недокучиве љубави Божије.

С друге стране, постоје и људи који се непрестано труде да покажу своју племенитост и доброту, кад год су у прилици за то. „Препоштен- непоштен, предобар- недобар“, речи су једне пословице Вука Стефановића Карацића, која нам говори да ће свако посумњати да се иза таквих људи не крије искрена доброта, већ нешто сасвим друго. То може поново бити знак самовоље или чак неког вида зависти. Наравно, има и људи који су као прави свеци, али они немају потребу за доказивањем, то јест нису наметљиви. На крају крајева, Бог је тај који зна да ли смо ми били искрени у свом делању, не морамо и не можемо се крити од њега. Сигуран Сам да је и чак човек, негде дубоко у подсвести, свестан на који начин је и с којом поступио намером.

На самом крају, желим да истакнем да је етика, као наука о моралу, одличан васпитач људи јер нас приближава љубави Божијој. Добрих дела никада не можемо учинити довољно и никада не можемо бити савршени као Христос, али вечно стреми ка љубави и Богу, са непоколебљивом вером и свакодневним трудом, напредујемо као личности, за шта ћемо бити праведно награђени у животу после смрти. Бог, који је створио живот из љубави према људском роду, очекује од нас истрајност и упорност у животу као потврду наше љубави и поштовања према Њему и према животу. Када почнемо да радимо све са радошћу, љубављу, на љубак начин, онда нам више нису потребни никакви закони. Тада настаје савршенство на Земљи.

Валеријан Матвејев

Земунска гимназија Земун
Ментор: проф. Зорица Перовић

ХРАБРО СЛЕДИ СВОЈЕ

СРЦЕ

Постављам питање себи одакле потичу наше мисли, речи и дела. Којим редом и на који начин се једна у другу претачу? Непрестано изговарамо „Опростите“, „Волим те“, „Могули некако помоћи?“, „Извини“, „Биће добро“ и остале, рекло би се, добронамерне фразе. Шта после њих заправо следи, да ли пуко чињење онога што смо изговорили или остаје само назнака тога да ће мо нешто учинити.

Која је скала на којој се мери “добро дело” и ко поставља параметре да је оно заиста то? Премотавам ситуације, догађаје и људе у њима. Посматрам себе у томе. Чиме сам заправо мерила „добра дела“, она која сам чинилаи она која сам прихватала. Заправо, дајући и примајући, никада нисам ни размишљала о „јединици мере“, начину, нити преиспитивала учињено. Све је већ одавно било уклопљено у форму “тако треба” и “то се подразумева”.

Размотримо форму. Форма као таква, потиче из ума, који по својој приподи воли да усваја, пресликава и користи већ испробане обрасце и уверења. Следи и воли научене лекције кроз васпитање родитеља, школе, „коректног понашања”, религију или медије. “Чини добро, добро ће ти се вратити” је реченица са којом одрастамо и са којом се не размишљајући стапамо. Никада нас нису учили разлогу и начину чињења истог. А, заправо, ту је кључ сваке мудрости и среће. Не у самом чињењу.

Најчешће то “добро” чинимо из страха да нам се не врати лоше или пак из инстинктивне потребе да се докажемо и потврдимо како другима тако и себи. Не заборавимо и ону највећу животну кочницу, звану очекивање. Константно очекивање; када, на који начин, и од кога ће нам живот вратити нашу услугу. Е, управо због тога живот често не врати или врати, али на потпуно супротан начин.

Заправо, заборавили смо мерну јединицу по којој живот вреднује „дела” јер увек је и једино мерна јединица откуцај срца, нашег

ОГЛЕДАЛО

или туђег, суза потекла из саосећајности и онај готово неприметан дрхтај руке која прима или даје. Благо поигравање у угловима уса-на када осетимо понизност и доброту. А онда, када из срца потекне доброта, ниси у форми, већ потпуно отворен, захвалан и рањив. Као такав из срца дајеш и једино из њега можеш и примити, а љубак начин следи дело.

И онда не очекујеш, не чиниш ништа зато што „то тако треба,“ и не мислиш да ти тиме расте вредност.

Једноставно чиниш и храбро следиш своје срце. Сада то знам и чиним, на себи љубак и својствен начин. Из СРЦА!!!

Наталија Дамјанић

Гимназија „Борислав Петров Браца“, Вршац

Ментор: проф. Снежана Ђенић

НЕИСКРЕНО И ДОПАДЉИВО ДАРОВАЊЕ

Да ли је боље радити добре ствари од срца, али не на љубак начин, или неискрено, али допадљиво? Да ли потврдан одговор на ово питање ниподаштава напоре да се чини исправно уколико није лепо упаковано?

Може се признати да у томе има трунке истине и да љубазност и осмех могу да направе значајну разлику. Међутим, морамо се сложити да је чинити добро не придајући пажњу наступу боље него не чинити добро уопште. Ономе коме је помоћ потребна, углавном, неће бити од важности да се од тог дела направи спектакл, ни изблиза колико нама самима, или пак посматрачима до чијег погледа нам је толико стало. Такође нас је лако заварати лепотом и сјајем, јер блиставо паковање може служити да прикрије неискрене намере.

У данашње време, са изданком друштвених мрежа ми смо, свесно или не, склони да градимо други, имагинарни идентитет, изузетно идеализован. Чак му и дајемо предност над својим искреним лицем, гледајући око себе само савршенство и у страху прикривајући сопствену истину. Живећи лажан и лицимеран живот губимо увид у суштину. Чак и ако то не планирамо на почетку, лако је изгубити се у јурњави за поштовањем и прихватањем од стране других људи и заборавити смисао и праву поенту добрих дела, пасти у површност.

Ово је љупко украсио Достојевски: "Ако при свакој пријатељској услузи одмах помислиш на захвалност, онда је ниси даровао, већ продао", а искрена доброта не познаје трговину.

Треба се с времена на време подсетити да је харизматичност дар који не поседује много људи. С обзиром на то, праведно би било да одлучимо да зажмуримо на једно око у циљу уважавања искрених намера исправног срца, као и да више пажње поклањамо труду да се чине добра дела, него да она изгледају и звуче лепо.

Мина Милановић и Ирена Столић
Математичка гимназија Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ
